യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 203

ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .
ഇത്ഥം വിചാരപരയോർമുനിരാഘവയോസ്തയോഃ .
ഭാസ്കരഃ ശ്രവണായേവ വ്യോമമധ്യമുപായയൗ .. 1
തീക്ഷ്ണതാമാജഗാമാശു സർവദിക്കമഥാതപഃ .
പദാർഥൗഘവികാസാർഥം രാമസ്യേവ മഹാമതിഃ .. 2
ഉത്ഫുല്ലഹൃദയാമ്ഭോജസ്ഫാരാകാരതയാ തദാ .
ലീലാപദ്മാകരാ രേജുസ്തത്രസ്ഥാഃ പാർഥിവാ ഇവ .. 3
ജാലം മുക്താകലാപാനൻ/ തര-മാക്രാന്ത-ഭാസ്കരമ് .
നനർതേവ തരദ്ദ്യോമ വിജ്ഞാനശ്രവണാദിവ .. 4
പുസ്ഫുരുഃ പദ്മരാഗേഷു ലഗ്നാർകതരുണത്വിഷഃ .
ഭാസോ വ്യോമതലോഡ്ഡീനാ ധിയോ ജ്ഞാനകലാ ഇവ .. 5
ഏവം നിർവൃതിമായാതേ രാമേ സ്വകുലകൈരവേ .
മുനീന്ദ്രവദനാലോകാത്സവികാസമിവ സ്ഥിതേ .. 6
രവാവൗർവോപത്ര വ്യോമ മഹാബ്/ധേർനാഭിതാം ഗതേ .
തേജഃപുഞ്ജലസജ്ജ്വാലേ സമഗ്രരസപായിനി .. 7
നഭോനീലോത്പലേ നീലേ ഗലദ്രജസി രാജതി .
ഘർമാംശുകർണികാകാന്തേ സ്ഫുരത്കിരണകേസരേ .. 8
അവതംസേ ജഗല്ലക്ഷ്മ്യാസ്ത്രിലോകീകർണകുണ്ഡലേ .
അന്തർലീനസ്ഫുരത്താരാരത്നരാജിവിരാജിതേ. .. 9
ദിഗ്വധൂഭിർബൃഹച്ഛൃങ്ഗപാണിഭിർമുകുരേഷ്വിവ .
ധൃതേഷു താപഭിന്നേഷു മഹാഭ്രേഷു നിരമ്ബുഷു .. 10
സൂര്യകാന്തവരോത്ഥേന വഹ്നിനേവ സമേധിതേ .
ദ്വിഗുണം പ്ര+ജ്വല+ത്യർക/ശൂന്യേ ഗഗനധാമനി .. 11
വിനേദുർമേദുരോദ്ദാമമുഖമാരുതപൂരിതാഃ .
മധ്യാഹ്നശങ്ഖാഃ കല്പാന്തവാതപൂർണാ ഇവാർണവാഃ .. 12
പ്രാലേയശ്രീരിവാബ്/ജേഷു ഘർമശ്രീർവദനേഷ്വിവ .
ചകാര പദമാകീർണശുദ്ധമുക്താഫലോപമാ .. 13
ഗൃഹഭിത്തിപരാവൃത്താ സത്ത്വസംരമ്ഭമാംസലാ .
ശബ്ദശ്രീഃ പൂരയാമാസ കർണമർണ ഇവാർണവമ് .. 14
പുരന്ധ്രീഭിർനിദാഘൗഘശാന്തയേ സമുദീരിതാ .
ഉല്ലലാസ നവാ പാണ്ഡുകർപൂരജലദാവലിഃ .. 15
സ രാജാ സഹസാമന്തഃ സഭൂപഃ സപരിച്ഛദഃ .
സവസിഷ്ഠഃ സമുത്തസ്ഥൗ സഹരാമഃ സ സംസദഃ .. 16
രാജാനോ രാജപുത്രാശ്ച മന്ത്രിണോ മുനയസ്തഥാ .
അന്യോന്യം പൂജിതാ ജഗ്മുർമുദിതാഃ സ്വം നിവേശനമ് .. 17
അന്തഃപുരഗൃഹാഗ്രേഷു താലവൃന്താനിലാഹൃതൈഃ .

കർപൂരധൂലിഭിരഭൂന്നവൈവാമ്ബുദമാലികാ .. 18
അഥ മധ്യാഹ്നതൂര്യാണാം രവേ സ്ഫൂർജതി ഭിത്തിഷു .
ഉവാച വചനം വാക്യകോവിദോ മുനിനായകഃ .. 19
സർവമേവ ശ്രുതം ശ്രാവ്യം ജ്ഞേയം ജ്ഞാതമശേഷതഃ .
ത്വയാ രാഘവ ഭോ നാസ്തി ജ്ഞാതവ്യമപരം വരമ് .. 20
യഥാ മയോപദിഷ്ടോ∫സി യഥാ പശ്യസി ശാസ്ത്രതഃ .
യഥാനുഭവസി ശ്രേഷ്ഠമേകവാക്യം തഥാ കുരു .. 21
ഉത്തിഷ്ഠ താവത്കാര്യായ വയം സ്നാതും മഹാമതേ .
മധ്യാഹ്നസമയോ∫സ്മാകമയമങ്ഗാതിവർതതേ .. 22
അപരം യത്ത്വയാ ഭദ്ര സ്വാകാങ്ക്ഷാവിനിവൃത്തയേ .
പ്രഷ്ടവ്യം തച്ഛുഭം പ്രാതഃ പ്രഷ്ടവ്യം ഭവതാ പുനഃ .. 23
ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .
ഇത്യുക്തേ മുനിനാഥേന രാജാ ദശരഥഃ സ്വയമ് .
പൂജയാമാസ താൻസഭ്യാൻസർവാൻസാധൂൻസപര്യയാ .. 24
സഹ രാമേണ ധർമാത്മാ മുനിവിപ്രാന്നൃപാംശ്ച സഃ .
വസിഷ്ഠാദ്യുപദിഷ്ടേന ക്രമേണ വ്യോമഗാംസ്തഥാ .. 25
മണിമുക്താഗണാർഥേന ദിവ്യേന കുസുമേന ച .
മണിരത്നപ്രദാനേന മുക്താഹാരാർപണേന ച .. 26
പ്രണയേന പ്രണാമേന പ്രദാനേനാർഥശാലിനാ .
വസ്ത്രാസനാന്നപാനേന കനകേന തഥാ ഭുവാ .. 27
ധൂപേന ഗന്ധമാല്യാഭ്യാം യഥോദിതമനിന്ദിതഃ .
പൂർവാൻസംപൂജയാമാസ സർവാനേവ മഹീപതിഃ .. 28
അഥോ+ത്തസ്ഥൗ സഭാമധ്യാത്സഭയാ സഹ മാനദഃ .
സ-വസിഷ്ഠാദി-ദേവർഷിഃ സായമിന്ദുരിവാമ്ബരാത് .. 29
സസഭോത്ഥാനസമയഃ സസംരമ്ഭോ വ്യരാജത .
ജാനുദഘ്നസുരോന്മുക്തപുഷ്പസംജാതകർദമഃ .. 30
സംഘട്ടാഘട്ടകേയൂരരത്നചൂർണാരുണാവനിഃ .
ഛിന്നഹാരസ്ഫുരന്മുക്താതാരാജിതനിശാമ്ബരഃ .. 31
ദേവർഷിമുനിവിപ്രേന്ദ്രപാർഥിവസ്പന്ദസംകുലഃ .
വ്യഗ്രഭൃത്യാങ്ഗനാഹസ്തകേശചഞ്ചലചാമരഃ .. 32
ജ്ഞാനപ്രമേയീകരണസ്പന്ദമാനോ ന ദാരുണഃ .
ശിരഃകരത്രിനയനജിഹ്വേഷ്വേവ വിരാജിതഃ .. 33
പരസ്പരമഥാപൃച്ഛ്യ പൂജിതാഃ പേശലോക്തയഃ .
രാജാനോ മുനയശ്ചൈവ സർവേ ദശരഥാദയഃ .. 34
സ്വാശ്രമാൻസാധവോ ജഗ്മുസ്തുഷ്ടസ്നിഗ്ധാശയാ മിഥഃ .
ലോകസപ്തകവാസ്തവ്യാ ദേവാഃ ശക്രപുരാദിവ .. 35
അന്യോന്യം പ്രണയാത്സർവേ പൂജയിത്വാ യഥാക്രമമ് .
തദ്വിസൃഷ്ടാഃ സ്വമാഗത്യ ഗൃഹം ചക്രുർദിനക്രിയാമ് .. 36
അഥ സർവേ വസിഷ്ഠാദ്യാസ്തഥാ ദശരഥാദയഃ .
ചക്രുർദിവസകാര്യാണി രാജാനോ മുനയസ്തഥാ .. 37

യഥാപ്രാപ്തം ക്രിയാം തേഷു കൃതവത്സ്വഥ ദൈവസീമ് .
ക്രമേണാകാശപഥികോ ഭാസ്കരോ്സ്തമുപായയൗ .. 38
തയൈവ കഥയാ തേഷാം രാമസ്യ ച മഹാമതേഃ .
പ്രബോധവശതഃ ശീഘ്രം സാ വ്യതീയായ ശർവരീ .. 39
ഉത്സാരിതതമഃപാംസുതാരാകുസുമനിർഭരമ് .
ഭുവനം ഭവനീകുർവന്നാജഗാമ ദിവാകരഃ .. 40
കരവീരകുസുമ്ഭാഭൈഃ കരൈരരുണയൻ ദിശഃ .
വിവേശ ഗഗനാമ്ഭോധിമഥ ബാലദിവാകരഃ .. 41
രാജാനോ രാജപുത്രാശ്ച മന്ത്രിണോ മുനയസ്തഥാ .
വസിഷ്ഠാദ്യാഃ സമാജഗ്മുഃ പുനർദാശരഥീം സഭാമ് .. 42
യഥാക്രമം യഥാസംസ്ഥം യഥാദേശം യഥാസനമ് .
സാ വിവേശ സഭാ തത്ര ധിഷ്ണ്യശ്രീരമ്ബരേ യഥാ .. 43
തതോ ദശരഥാദ്യേഷു സുമന്ത്രാദിഷു ചാപ്യലമ് .
വസിഷ്ഠം സംപ്രശംസത്സു മുനിമാസനസംസ്ഥിതമ് .. 44
വസിഷ്ഠസ്യ പിതുശ്ചാഗ്രേ രാജീവദലലോചനഃ .
ഉവാച രാഘവോ ധീമാന്മൃദുവർണമിദം വചഃ .. 45
ശ്രീരാമ ഉവാച .
ഭഗവൻസർവധർമജ്ഞ സർവജ്ഞാനമഹാർണവ .
സർവസംദേഹപരശോ പരശോകഭയാപഹ .. 46
ശ്രോതവ്യമപരം കിം മേ വിദ്യതേ വേദ്യമേവ വാ .
ശ്രോതവ്യം വിദ്യതേ യദ്വാ തത്സർവം വക്തുമർഹസി .. 47
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
രാമ സംപ്രാപ്തബുദ്ധിസ്ത്വം ശ്രോതവ്യം തേ ന വിദ്യതേ .
കൃതകൃത്യാ തവൈഷാ ധീഃ പ്രാപ്തപ്രാപ്യാ സ്ഥിതാത്മനി .. 48
ത്വമേവ താവത്കഥയ പ്രവിചാര്യ ധിയാത്മനാ .
കീദൃശോ്ദ്യ ഭവാനന്തഃ കിം ശേഷം ശ്രാവ്യമസ്തി തേ ..49
ശ്രീരാമ ഉവാച .
ബ്രഹ്മന്നേവമഹം മന്യേ യഥാഹം കൃതകൃത്യധീഃ .
നിർവാണോസ്മി പ്രശാന്തോസ്മി നാകാങ്ക്ഷാ മമ വിദ്യതേ .. 50
വക്തവ്യമുക്തം ഭവതാ ജ്ഞാതം ജ്ഞേയം മയാഖിലമ് .
തവ വിശ്രാന്തിമായാതു കൃതകൃത്യാ സരസ്വതീ .. 51

അധിഗതമധിഗമ്യം ജ്ഞേയമാപ്തും മയേദം
വിഗതമഖിലമൈക്യം ദ്വൈതമസ്തം പ്രയാതമ് .
പരിഗലിതമശേഷം ദൃശ്യഭേദാവഭാനം
നനു നിപുണമപാസ്താശേഷസംസാരിതാസ്ഥാ .. 52

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ നിർവാണവർണനം നാമ+ ത്ര്യധിക+ദ്വിശത-തമഃ
സർഗഃ .. 203 ..
ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
11.1.2024